

Jó Pajtás

2020. V. 7.

74. évf., 17. szám

Fotó: Börsök Ákos

**Virtuális látogatás a horgosi
Tillinkó Lucánál**

Miből lesz a cserebogár?

**Jót nevettünk,
avagy röhög az egész osztály**

Tájművészet

Az úgynevezett tájművészet vagy más néven land art (vagy egybeírva: landart) művészeti irányzat lényege, hogy a mű a természetben, természetes elemek – mint kellékek – felhasználásával jön létre. A landart művé-

szek rendszerint a helyi anyagokat használják fel műveikhez, mint amilyenek pl. a kövek, homok, víz, levelek, faágak; de előfordul hogy betont, fémot vagy üveget is használnak.

Pontus Jansson különböző formájú és súlyú, kisebb-nagyobb köveket és kavicsokat helyez egymásra úgy, hogy egyensúlyban legyenek. Alkotásaihoz nem használ ragasztót vagy mást, csupán a természetes egyensúlyt.

Andy Goldsworthy a természetben járva, türelmes munkával szabályos alakzatokat, formákat és motívumokat hoz létre. A művész alkotásaihoz felhasználja a természet folyamatait is, az esőt, a fagyot, a melegedést, a szelet. Így a műalkotások ugyan nem maradnak meg sokáig, a leveleket elfújja a szél, a jég elolvad, az ágakat elmossa az eső, de az anyagok újra a természet részei lesznek.

Michael Grab tájművész és fotográfus kőszobrai szintén kőből és türelemből épülnek.

Kánya Tamásnak a magyarországi Római-parton készült szobra, amely ma már csupán a fotókon él.

Patrick Dougherty hatalmas fonott gallyszobrai, korszói és kancsói köztereken, parkokban is láthatóak, illetve időnként kiállítótermekben is bemutatják őket.

*Fladaró,
Tíme*

Aaaaaaj, nekem olyan, de olyan elegendem van már az otthon levésből, hogy rúgnám le magamról a házat, mint éjszaka a takarót. Apa es-ténként unalmában kötözködik, piszkálódik, anya meg annyira nyugodtra és lazára jógázta magát, hogy észre sem veszi, ráhagyja a hü-lyeségeket. Igyekszem minél többet kint lóg-ni az utcán, bogarászok a természetben, meg most már átmehetek Jucushoz, és napozunk az udvaron. Készítjük a bőrszínünket a nyár-ra, már kaptunk is egy karamellás árnyalatot, de a csokira gyúrunk. Közben, amíg járatom a számát a napon, házi csaj is vagyok, mert a kovászt már reggel kiteszem az ablakba, és ő is napozik, estig ott növekedik. Már öt kenye-ret sütöttem belőle, és mind egy kiló felettiek voltak. Az utolsó sikerült a legjobban, kerek cipót formáltam belőle, és így puhább a belse-je. A tetejét be kell vagdosni késsel, Jucus meg azzal piszkál, hogy írjam bele a tészta-

hogy Kristóf. Tisztára lökött, de ráhagyom, mint anya apára a marhaságokat.

Ez a majális viszont valami döbbenetesen jól sikerült. Az idén is apa volt a főszakács, a nők pedig a saláta- és kenyérfelelősek. Nagyot néztek, amikor meglátták, milyen jól sikerült pitákat készítettem a kovászból, úgyhogy nem is vettünk lepényt a húsnak, azzal ettük. Ha majális, akkor eső, de rajtunk nem fogott ki az időjárás, behúzódtunk a nyári konyha előtti eresz alá, és már eregettük is a füstöt. Az elején még számoltam, hány csevapot eszek, de mivel nem ettem hozzá se kenyeret, se pitát, elszámoltam a lelkiismeretemmel, hogy nincs miért óvatoskodnom. Rákaptam a kardioedzésekre, izasztó ugrabugrálás, de nagyon jó, levezetem vele a feszültséget, és addig se gondolok arra, hogy ki tudja, mikor tér vissza Kristóf a hétköznapjaimba. Valami-re csak jó volt az a sulis...

Csorba Béla

A tücsök dala a hangyákról

Mindenféle költőcskék
rosszhíremet költötték,
hogy egész nyáron vigadok,
télien meg csonttá fagyok,
szóval hogy léha vagyok,
egy igazi lusta dög,
szurokfekete tücsök.

De bezzeg a szorgos hangya
munkára kész társadalma
hogy a kaját bespájzolja,
reggeltől estig nyüzsög.
Sőt! Csapatokba verődve
tesz szert még csak erőre!
Fűszálakat kaszabol,
kukacokat darabol,
mit nem szégyell, megrabol.
Ellepi a levelet,
telepít rá tetveket,
egész tenyészeteiket.
A pajzstetű hordákkal
úgy bánik, mint csordákkal,
legelteti, megfeji,
tejük-mézük elveszi.

Nagyon édes a nedű,
amit termel a tetű
jázminbokor nedviből,
gyümölcsfáknak vériből.
Nézd a szorgos hangyákat,
ölnek tetvekkal fákat
és egyet sem sajnálnak!
Csak hadd higgyék, éhen veszek,
róluk példát én nem veszek.
Mert:
a szorgalom dicséretes,
hogyha célja kíméletes.
Óvj életet, füvet, fát,
és ne okozz másnak kárt!

Salvador Dalí: Elfolyó idő

EZTFILÓZDKI!

Idő

Milyen nap van? Mióta vagyunk karanténban? Milyen hosszú időnek tűnik ez az időszak – a tényleges naptári napok-hoz képest? Te is érezted úgy, hogy elvesztetted az időérzéked az elmúlt he-tekben? Miért mérjük az időt egyáltalán?

Kezdetekkor az idő mérésére a természet kör-forgásának megfigyelése szolgált, a nappalok és éjszakák, valamint az év-szakok váltakozására ala-pultak a naptárak. Utána jelentek meg a napórak, mechanikus órák, ame-lyekkel egyre pontosabban tudjuk mérni az időt. De mit is mérünk pontosan? Valamit, ami létezik fizi-kailag – vagy csak a kép-zeletünkben?

Először azt gondolha-tod, milyen buta kérdés, persze hogy létezik az idő, hiszen eszerint zajlanak a napjaink, a fontos történel-mi pillanatok, emlékeinket, terveinket és az egész életünket ehhez igazítjuk. De mégis, Einstein, a híres tudós elméleteiből tudjuk, hogy az idő mindenkinek telik, de nem mindenkinek azonos ütemben: pél-dául akik nagyon gyorsan, fénysebességgel haladnak, számukra máshogyan. Ez azt jelenti, hogy az asztro-nauták, akik az űrben dol-goznak, egy picit lassab-ban öregszenek, mint mi, akik a Földön maradunk.

Talán az időt csak mi, emberek találtuk ki. Segít az életünket megszervezni, de korlátozza azt, ahogyan az univerzumot szemléljük és befogadjuk. Te mit gondolsz?

Tóth Tamara

Énekel, hegedül, néptáncol – ha másként nem, akkor online

Virtuális látogatás a horgosi Tillinkó Lucánál

Talán el sem tudtátok képzelni márciusban, hogy milyen lesz az, ha nem kell naponta suliba menni, a tanárok instrukcióit számítógépen vagy mobilkészüléken fogadni, majd otthonról visszaküldeni a megoldott feladatokat. Ki hitte volna, hogy a tévéműsorban szerepelnek majd a ti tanáraitok, sőt, hogy röpké két hónap alatt mennyi tévéműsört elkészítenek!

Én – őszintén bevallom – azt sem feltételeztem, hogy ebben a tanévben nem tértek vissza a tantermekbe. Pedig minden arra vall, hogy így lesz. Azt sem hittem, hogy a legtöbben ennyire gyorsan alkalmazkodni tudtok az új szokásrendhez, és ilyen sikeresen veszitek az akadályokat. Tamáskodhatok, mégis sokan azt állítják, igenis működőképes a távoktatás, közéjük tartozik a horgosi Tillinkó Luca is.

Kiváló eredménnyel tanul, és most sincs gondja. Mint mondja, a nap jelentős részét a számítógép előtt tölti, először is az is-

A zsebkendő nem maradhat el népdaléneklés közben

Luca táncol

kolai kötelezettségei miatt. A házi feladatot is igyekeznek azonnal elvégezni, mert kellemetlen tud lenni, ha felhalmozódik, majd jöhetnek az online népzeneórák: ének, hegedű és tánc.

Luca hamarosan a hatodik osztályt fejezi a Kárász Karolina iskolában, és – mint „távbeszélgetésünk” alkalmával meggyőzőtt – nincs kifogása az online oktatás ellen.

– Nem unalmas így sem az élet – mondja –, noha a jövőmenés, a társak mind jobban hiányoznak, itthon is megtanulhatunk mindent, ha odafigyelünk. Sokat itthon vagyunk, több idő jut a családi együttlétre, néha még Anyu is játszik velem. Annak örülök legjobban, hogy most együtt ebédel a család, korábban erre ritkán volt alkalmunk. Igaz, jó lenne többet sportolni, többet mozogni. Az itthoni ugrálókötelezés, labdázás nem pótolhat mindent.

A horgosi lány szerint a távoktatáshoz hozzá lehet szokni.

– Minden megoldható online is! Csizmadia Anna énekórái, Csonka Ferenc hegedűórái, Szécsi Zsolt néptáncórái rendszerezések, sőt erdélyi népzeneészekről is tanulhatok videochaten keresztül. Codoba Florin és a Kiscsipás hangszeres órái is elérhetőek számomra, 45 perces órák keretében tanulhatok tőlük, online.

Hegedűpáros Kovács Kristóffal

Luca a Szegedi Dugonics András Piarista Gimnázium, Alapfokú Művészeti Iskola népi ének szakos tanulója is. A kupusznai/bácskerteszi származású Csizmadia Anna tanárnő korábban is foglalkozott vele, és az órákat most is rendszeresen megtartja – a határozólat és egyéb megszigorítások ellenére is. Lucának sokat jelentenek ezek az órák, hiszen minden közül, amit csinál, az éneket teszi az első helyre. Második a hegedű. Kiváló oktatóhoz, Csonka Ferenchez van szerencséje, akivel élete egyik legszebb fellépésén van túl, a budapesti Hagyományok Házában a Mester és tanítványa elnevezésű sorozatban. Harmadik a néptánc, Luca a messze földön híres horgosi Bartók Béla művelődési egyesület tagja. A nagyszámú táncos otthon gyakorolja a tánclépéseket az oktató irányításával, ami talán nem a legideálisabb, de kivitelezhető. És ez sem minden, mert Luca a temerini, szabadkai, hajdújársi és horgosi tagokat felölelő Jegec zenekar tagja.

Am tévedünk, ha azt hisszük, hogy kizárólag a népzene körül zajlik az élete. Luca szívesen rajzol és fest, jelentkezett a Jó Pajtás egyik-másik rajzpályázatára is. Mostanság otthon festeget, rajzolgat, különben Sárkány József foglalkozik vele.

Amikor legnagyobb sikereiről kérdezem, nem hallgathatja el a Nemzet Fiatal Tehetségeiért Ösztöndíjat, fellépéseit és díjait a jól ismert népzenei versenyeken itthon és az anyaországban, de az IP EAR LIMITED, BAJN Alex Stúdióban készült felvételeit sem, melyek a magyarkanizsai Panda Rádió hullámhosszán vasárnaponként 5 órától hallhatók.

A fotók – pl. a címoldalunkon látható is – egy új kaland eredményei. Az irigylésre méltó felvételek az ugyancsak horgosi Börcsök Ákos (ABphoto) fiatal, hivatásos fotós munkái,

Bartók Béla is felfedezte

Horgos népdalkincsét Bartók Béla is felfedezte kiterjedt népdalgyűjtései során. Épp ezért nem véletlenül viseli nevét a horgosi magyar művelődési egyesület, melynek napjainkban hihetetlenül sok, mintegy 150 tagja van. Pártoló tagjainak száma ennél is nagyobb.

aki a karantén időszakát a többi között arra használta fel, hogy „modellekről” készített fényképsorozatot. Luca jó modellnek bizonyult, és, mint mondta, új tapasztalatot hozott neki a fotózókodás, például a megfelelő helyszínt keresve olyan helyekre is eljutott szülőfalujában, melyekre 12 életéve alatt még sohasem.

Nagy Magdolna

Címoldali fotó: Börcsök Ákos

Jót neveltünk, avagy röhög az egész osztály

Olvastam, hogy a nevetés aktivizálja az immunrendszert, boldogsághormonokat szabadít föl, kalóriát éget el, lendületbe hozza a vérkeringést, csillapítja a fájdalmat, leépíti a stresszt, és föloldja a lelki feszültséget...

Egy svájci mondás szerint a nevetés fertőző egészség.

Németországban nevetőklubokat alakítottak, ahol a vidámságot jógyakorlatok útján serkentik. A program a nevetőjoga megalapítója, dr. Madan Kataria elvein alapul, aki már egy évtizede szervezi a bombayi Lokandawala parkban a nevetőtalálkozókat: a résztvevők reggelként humoros rendezvényeken találkoznak, hogy eddzék a nevetőképességet.

A nevetés ragályos. Ki ne tapasztalta volna? Különösen, ha órán történik, amikor tudvalevő, nem ajánlatos csak úgy nevetgélni.

Ezek a gondolatok jutottak eszembe, amikor a múlt héten a távoktatáson Karinthy Frigyes: Röhög az egész osztály című elbeszélésről volt szó. Nagyon szerettem valamikor ezt az elbeszélést tanítani, mert mindenkinek tetszik, jókat lehet nevetni. Mindig fölhívtam a tanítványaim figyelmét az író *Tanár úr kérem* című kötetére, melyben e mellett az elbeszélés mellett még 15 van.

A diákok szeretnek nevetni, ezt bizonyítják a péterrévei Bovánovics Emília (Samu Mihály Általános Iskola), az óbecsei Lovas Fiona (Sever Đurkić Általános Iskola) és a szintén óbecsei Dózsa Kitty (Samu Mihály iskola) vallomásai.

Emília: Azt hallottam valahol, hogy a nevetés a legjobb gyógyszer a világon. Mi is jókat szoktunk nevetni egy-egy iskolai történeten. De amikor az ember a főszereplőjévé válik egy történetnek, akkor már nem biztos, hogy számára is orvosság lesz a nevetés. Első osztályos voltam, amikor megtörtént velem ez az eset. Egy szerbóra előtt, mivel én voltam a hetes, kötelességtudóan végeztem a feladatomat. Táblát töröltem, szellőztettem, és ügyeltem a rendre. Sajnos nem sok sikerrel. Hiába kiabáltam, toporzékoltam, játszóttam a kifestőket, mégsem hagyták abba a rendetlenkedést. Ekkor zseniális ötletem támadt. A tanító néni ilyenkor mindig egy nehezebb tárgyat, könyvet ejt az asztalra, a koppanástól pedig mindenki úgy megijed, hogy meg sem tud szólalni. Hát én is így tettem. Felemeltem a naplót, és

lehet, hogy egy kicsit túlbuzgón, rádobtam az asztalra. Egy pillanatra csend lett, ami engem büszkévé is tett, hogy milyen találékony tudok lenni! De ekkor olyan történt, amire nem számítottam. Az egész osztály röhögésben tört ki. Egy percig csak bambán álltam, akkor vettem észre, hogy a napló elszakadt. Elvörösödtem, levegőt sem tudtam venni. Sok minden megfordult a fejemben, hogyan is húzhatnám ki magam a felelőség alól, de ekkor eszembe jutott anyukám, aki azt szokta mondani, hogy az igazi bátorság az, ha bevalljuk, hogy hibáztunk. Elmondtam mindent a tanító néninek, és bocsánatot kértem. Ebből az esetből sokat tanultam, szerencsére nem kaptam büntetést érte. Ma már, ha visszagondolok erre a napra, én is jókat nevetek rajta.

Kitty: Még 2018. márciusában a tanító nénivel az arandelovaci természetiskolában jártunk. Mindenki azt hitte, hogy szép, tavaszi időnk lesz. Az időjárás

megtréfált bennünket! Egyik nap, amikor felébredtünk, volt mit látnunk! Vastag hótakaró borította a tájat! Nagyon megörültünk. A barátnókkal kiterveltünk egy vicces dolgot. Meg akartuk tréfálni a tanító nénit. Reggeli után felvettük a kabátjainkat, és kimentünk a térdig érő hóba. A lányokkal figyeltük, mikor jön utánunk a tanító néni. Nemsokára kijött ő is. Erre mi közrefogtuk, és elkezdtük hógolyóval dobálni. Dúlt a hócsata, miközben sokat neveltünk. Amikor elfáradtunk, leültünk a hóba. A tanító néni megkérdezte:

– Ezt mivel érdemeltem ki?

Mi pedig kórusban kiabáltuk:

– Ez a sok ellenőrző miatt van!

Ekkor még jobban elkezdtünk nevetni.

Azóta is sokszor emlegetjük ezt a természetiskolában történt eseményt.

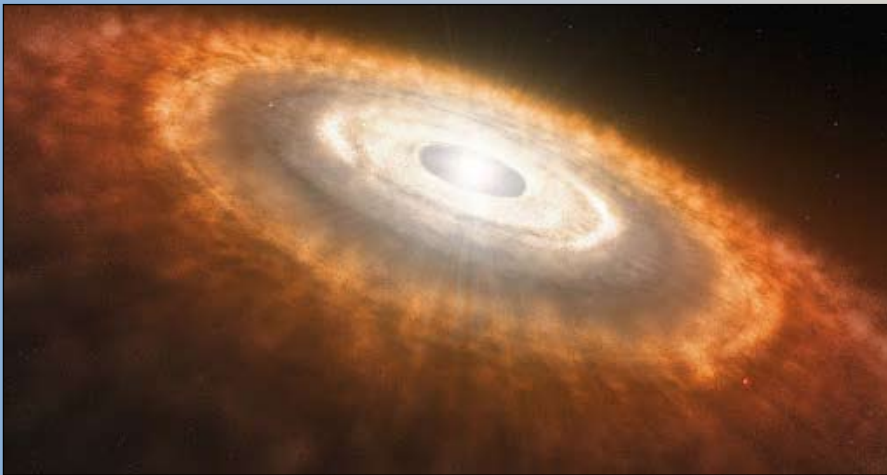
Fiona: A gyerekek sokszor azt akarják, amit nem szabad. Mint például most karantén alatt kimenni, barátokkal lenni. Ahogy mondani szokták: a tiltott gyümölcs a legédesebb. De én ahelyett, hogy emiatt szomorkodnék, visszaemlékszem azokra az időkre, amikor az osztályommal és barátaimmal együtt tölthettem napjaimat. Nemrég, amikor háziolvasmányt elemeztünk, az egyik barátnőnek feltették a kérdést, hogy a főszereplők mivel hajszolták a csikókat, mire ő azt válaszolta, hogy csődörökkel. Ezen percekig nevetett mindenki, még ő is. Ezzel csak azt akarom üzenni, hogy akármennyire is rossz a mostani helyzet, gondolatok arra, hogy ha rendszeresen kezdet mostok és otthon maradtok, még sok-sok szép élményetek lehet a jövőben.

Koncz Erzsébet

Bolygók születésének pillanata

Éléről látszó protoplanetáris korong

Lapjáról látszó protoplanetáris korong

Egy nemzetközi csillagászcsapatnak először sikerült hihetetlenül ritka képeket készítenie arról, miként születnek a bolygók tőlünk sok száz fényév távolságra.

Habár már eddig is készültek felvételek protoplanetáris korongokról, más néven proplidokról, azok jóval kevésbé voltak részletesek. A protoplanetáris korongok a fiatal csillagok körül alakulnak

ki, gázok és szilárd részecskék keringenek bennük. Ez utóbbiak állhatnak idővel össze bolygókká, körülbelül ahogy a hógolyó duzzad egyre, ha végighengergetjük a havon.

A kutatók azért szerettek volna tisztábban látni a kérdésben, hogy felfedezték azokat a mintákat, melyek a bolygók kialakulásához vezethetnek.

Tudod-e?

A protoplanetáris korongok összetétele idővel változik, kezdetben a gázanyagból meglehetősen gyorsan összeállnak az óriásbolygók, ez a folyamat „mindössze” pár millió évet vesz igénybe. A gázanyag elfogytával a folyamatos ütközések után a csillag körül törmelékcorong (átmeneti korong) marad vissza, amelyből a kisebb, Földhöz hasonló bolygók összeállása 20-30 millió évig is eltarthat.

A képek az infravörös interferometria technológia segítségével készültek. Ehhez hasonló eljárás segített egyébként a fekete lyukról készített első kép megkonstruálásában. A mostani képek a chilei European Southern Observatoryban (ESO) születtek azután, hogy a Very Large Telescope obszervatóriumában négy teleszkópból érkező fényt kombináltak össze.

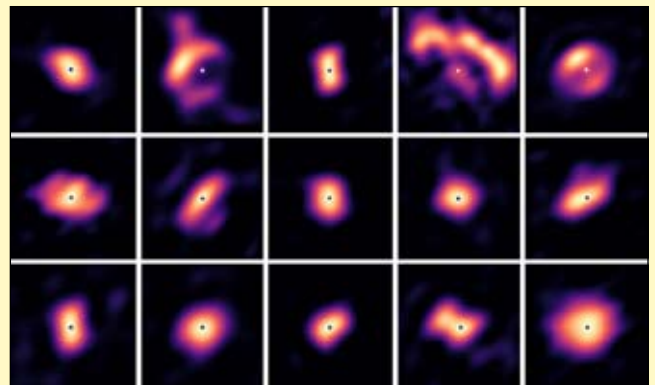
A technológia segítségével egyébként nem a megfigyelt dologról készül egy kép, mint amikor egyszerűen lefényképezünk valamit, hanem a részletek csak egy matematikai rekonstrukciós eljárás után válnak láthatóakká.

A kutatás vezetője felhívta a figyelmet a fényesebb, illetve a kevésbé fényes pontokra, amelyek a bolygók születésére utalhatnak. Például ezeken a pontokon a korong instabilabb lehet, mint máshol, ezért ott több por gyűlhet össze, melyből nagyobb eséllyel keletkezhet bolygó.

A kutatók most épp ezért arra koncentrálnak, hogy ezeknek a szokatlan jelenségeknek kiderítsék az okát.

Hogyan működik az interferometria?

Az interferométer két vagy több teleszkópból származó fényt kombinál, lehetővé téve így, hogy a csillagászok olyan részleteket pillanthassanak meg egy objektumon, amelyeket csak több száz méter átmérőjű tükrökkel vagy antennákkal észlelhetnének. Ráadásul a Föld forgása miatt az objektumhoz viszonyított helyzete is változik, ami még több információ begyűjtését eredményezi. Azaz minél több távcsövet használunk, annál több a bázisvonalunk, és annál több információt gyűjthetünk.

Miből lesz a cserebogár?

No, nézzük csak, miből is lesz a cserebogár? Gyakran használjuk ezt a szólást, amikor valaki hirtelen megváltozik, és csodálkozásunkat szeretnénk kifejezni. De milyen bogár is ez a cserebogár?

Manapság kevesebbet hallunk a cserebogarakról, és ritkábban is látjuk őket. Pedig hosszú-hosszú ideig Európa-szerte hatalmas csapatokban rajzottak mindenfelé, pusztítva a fákat, növényeket, kárt téve a gabonaföldeken. Gyakorlatilag minden növényt felfaltak, ami az útjukba került. Ténykedésük súlyos csapást jelentett minden területen, ahol csak megjelentek. Nem csoda hát, hogy a gazdák kíméletlen eszközöket alkalmaztak velük szemben, sőt, még a pápa is kiátkozta őket.

A cserebogár gyakori európai bogárfaj, testhossza 23–30 milliméter. Feje, előtora és potroha szürkésfekete színű, szárnyfedői barnák. A potrohszélvényeken háromszög alakú, világos foltok láthatók, szárnyfedőit ritkás, fehér szőr fedi. A cserebogár lárvája, a pajor nagyobb, mint maga a kifejlett bogár. 4-5 centiméter hosszú, és különösen erős rágószerve van. Lábai elől, a fejhez közel találhatók.

A cserebogarak által okozott károk jelentős része tulajdonképpen a lárvának tulajdonítható. A cserebogár teljes átalakulással fejlődik. Április–májusban jelennek meg az imágók, vagyis a kifejlett példányok. Levelekkel, rüggyekkel táplálko-

ők a föld alatt, maximum egyméteres mélységben telelnek át. Tavasszal aztán előmásznak, és folytatják a szaporodási ciklust.

A cserebogár lárvája és kifejlett alakja is számtalan kárt okoz a mező- és erdőgazdaság számára. Nem csoda, hogy a feljegyzések szerint már a középkorban irtották a fajt, sőt cse-

nek, és mindössze 5–7 hétig élnek. Leginkább bükk-, tölgy- és nyírfaerdőkben fordulnak elő. Ezalatt az idő alatt elsődleges feladatuk a párosodás. Erre általában az első két hétben sor kerül. A párzást követően a nőtény a porhanyós földbe, 20-30 centiméter mélységbe rakja le 60–80 petéjét. A lárvák egy-másfél hónapon belül kelnek ki. Ezután sokáig egyetlen feladatuk van: a táplálkozás. A már korábban említett szájszervükkel, a rágóval a növények gyökereit dézsmálják meg. Az ember már csak azt veszi észre, hogy minden látható ok nélkül sorvadnak el a fák, vagy megy tönkre a termés. A pajorok három – hidegebb tájakon négy – évet töltenek a föld alatt, mielőtt bebábozódnának. A mindig ősszel kialakuló bábokból hat héttel később bújnak elő a kifejlett cserebogarak.

rebogárölő receptek is maradtak ránk ezekből az időkből. Ekkoriban hihetetlenül nagy számban fordult elő a falánk rovar. Például Németországban egy rajzás alkalmával 22 millió példányt számoltak össze egy 1800 hektáros erdőben, 1891-ben pedig Svédországban egyszerre 445 millió egyedet gyűjtöttek be. (Ennyi bogár egy év alatt mintegy öt és fél milliárd utódot hozott volna világra.)

Mára a különféle rovarirtó szerek alaposan lecsökkentették a falánk bogár egyedszámát. Ráadásul a haszon- és vadállatok számára kitűnő eledel a cserebogár, sőt, a madarak a lárvát is szívesen zsákmányolják. Ennek dacára mostanában – nem kis részben a klímaváltozás miatt – ismét növekszik az állomány.

Böszörmény Gyula

Gergő és az álmofogók

(Részlet)

A vihar olyan hevesen csapott le a városra, hogy sokan felriadtak tombolására. A Csipetke utcában álló öreg, körfolyosós bérház azonban túl sokat látott már csillánó ablakaival ahhoz, hogy nyugtalanodni engedje lakóit. A vastag falak eltompították az ézengés hangját, a szobákba egyedül a kopogó esőcseppek bádogeresz-koncertje jutott be.

Az első emelet négyes számú lakásának egyik apró szobájában Gergő állig húzta takaróját, és vacogva bámulta a plafont. Rémálmok bántották, amikről senkinek se mert beszélni. Most pedig ez a vihar! Reménykedve sandított át a másik ágyra, hátha Zsófit is felriasztotta a mennydörgés. A lány azonban békésen szuszogott.

Gergő mély levegőt vett, és lehunyta a szemét. Nem hitt benne, hogy sikerülni fog, mégis megpróbált elaludni...

...s ahogy az már az álmokban lenni szokott, hirtelen különös erdő kellős közepén találta magát – pizsamában. Ez nagyon kellemetlen érzés. Nem mintha fázna, de zavarja a sárkányokkal, tollsöprűkkel és karmazsinszínű CD-korongokkal díszített öltözék. Mi van, ha erre találnak jönni az osztálytársai? Mi van, ha a fák mögül csörögve befordul a hatos vilamos, és utasai meglátják a pizsamás fiút? Mi van, ha...?

A háta mögött gunyoros hang szólal meg.

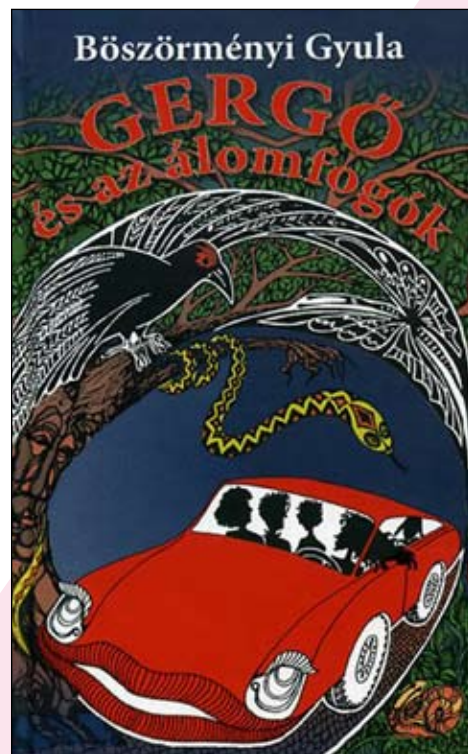

– Végre! Már azt hittem, ma éjjel nem is jössz.

Gergő bosszúsán megfordul. Tudja, hogy kit fog látni. A kölyökfarkassal ugyanis – aki a farkasok kamaszkorába lépett, s így nem olyan kicsi, esetlen szöröglyő, akit az ember meg akar gyömöszölni – már többször találkozott.

– Megint te? – szól csípőre tett kézzel a fiú. – Megmondtam, hogy nem érdekelsz, untatsz és csúnya vagy. Tűnj el az álmaimból!

– Tudod jól, hogy nem te választottál engem. Én választottalak téged – feleli a kölyökfarkas. Barna szemével melegen néz Gergőre, farkát lassan csóválja ide-oda, majd elnyúlik a fűben.

– Odaát vihar van – közli a fiúval.
– Még mindig félsz a mennydörgéstől?

Gergő a vihar pusztá említésétől is megborzong. Álmában ragyogó napsütés záporozik a különös erdőre, de tudja, hogy nem ez a valóság. „Odaát”, ahogy a kölyökfarkas mondta, tehát a Valóságban ő most az ágyában fekszik.

– Viharos éjszakákon mindig olyan rémes dolgokkal álmodom, mint például okozkodó kölyökkutyák, akik valóságosan hiszik magukat – feleli Gergő, szándékosan bántó hangon. – S mivel félek, hát dobálni fogom magam az ágyban. Meg kiabálok. Anya pedig beszalad, felébreszt, és akkor megszabadulok tőled.

– Ma másként lesz – szól a kölyökfarkas, akit még azzal sem lehet megsérteni, hogy kutyának nevezik. – Ez az éjszaka más!

A burokból született fiú

A hiedelem szerint a különleges képességekkel, városzerővel rendelkező táltosok világrajövetele sem mindennapi, hiszen vagy valamilyen testi többlettel (fogakkal, hatodik ujjal) születnek, vagy egyéb különös körülmény kíséri a születésüket, pl. burokból születnek. A Gergő és az álmofogók főhőse is ilyen burokból született fiú, aki emiatt, bár kezdetben tiltakozik ellene, sámánként az álmovilág (és ezzel párhuzamosan az éberek világának)

megmentését kapja küldetéséül. A könyv megkapta a magyar Harry Potter címkét is. Mégis több annál (azért Harry feltűnésére is számítani lehet), hiszen került a könyvbe egy jó adag keleti-ősmagyar mitológia is, egy marék társadalomkritika, egy csipet nagyon izletes humor és rengeteg sok kaland. A tálalás és fogyasztás már az olvasón múlik.

Herédi Károly

Hogyan lett púpos a teve?

És cserjéből, törzsből, tamarindából élt, és átkozottul lusta volt. Ha valaki megszólította, így felelt:

– Púp!

Egy hanggal se szólt többet ennél: – Púp!

Nemsokára hétfőn reggel fölkereste őt a ló. Nyereg volt a hátán, zabla a szájában, és így szólt:

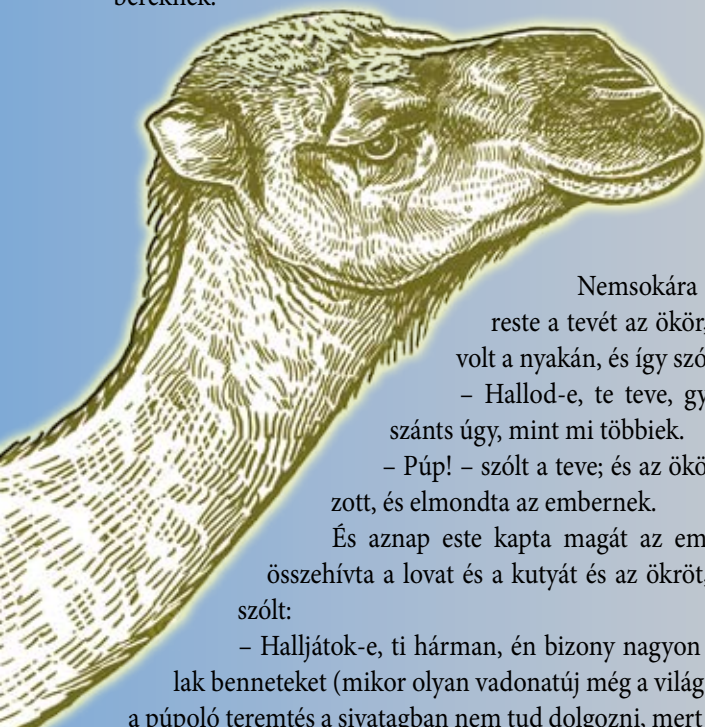
– Hallod-e, te teve, gyere innen, és ügess úgy, mint mi többiek!

– Púp! – szólt a teve; és a ló távozott, és elmondta az embereknek.

Nemsokára fölkereste a tevét a kutya. Bot volt a szájában, és így szólt:

– Hallod-e, te teve, gyere, és szolgálj úgy, mint mi többiek!

– Púp! – szólt a teve; és a kutya távozott, és elmondta az embereknek.

Nemsokára fölkereste a tevét az ökör, járom volt a nyakán, és így szólt:

– Hallod-e, te teve, gyere, és szánts úgy, mint mi többiek.

– Púp! – szólt a teve; és az ökör távozott, és elmondta az embernek.

És aznap este kapta magát az ember, és összehívta a lovat és a kutyát és az ökröt, és így szólt:

– Halljátok-e, ti hárman, én bizony nagyon sajnálalak benneteket (mikor olyan vadonatúj még a világ): de az

a púpoló teremtés a sivatagban nem tud dolgozni, mert különben ő is itt volna már. Nem is bánom hát, maradjon magának: de nektek kétszer annyit kell majd dolgoznotok, hogy pótoljátok őt.

Ezt hallván azok hárman nagyon megharagudtak (mikor a világ olyan vadonatúj volt még), és kupaktanácsot ültek, és tanakodtak a sivatag szélén. És a teve odament hozzájuk, kényelmesen kérődzve és átkozottul lustán, és kinevette őket. Azután így szólt: – Púp! –, és újra eltávozott.

És nemsokára arra vetődött a dzsinn, aki minden sivatag őre, és porfelhőben utazott (mert a dzsinnek mind így utaznak, mivel ez a bűbájosság), és megállt a kupaktanács láttára hármuk mellett.

– Minden sivatag hatalmas dzsinnje – szólt a ló –, mondd csak, rendjén van-e az, hogy valaki lustálkodjék, mikor ilyen vadonatúj még a világ?

– Semmiképpen nincs rendjén – felelt a dzsinn.

– Nos, akkor – szólt a ló – van egy mihaszna teremtés a far- kasordító sivatag kellő közepén (aki ordítani szokott maga is), hosszú a nyaka, hosszú a lába, és ez a mihaszna teremtés egy szemernyit sem dolgozott hétfő reggel óta. Nem akart ügetni.

– Púp! – szólt a dzsinn, fütttyentve –, ez az én tevém, Arábia minden aranyára! Ugyan mit beszél?

– Ennyit mond csak: „Púp!” – szólt a kutya –, és nem akar szolgálni.

– Nem szól más semmi egyebet?

– Csak annyit: „Púp!” – szólt az ökör –, és nem akar szántani.

– Jól van – szólt a dzsinn –, majd elbánok én veled, csak egy percig várjatok!

A dzsinn beburkolódzott porköpanyegébe, keresztültrepült a sivatagon, és ráakadt a tevére, aki átkozottul lustálkodva egy pocso-lya tükrében nézdegélte magát.

– Hallod-e, te bugyborékoló, hosszú lábú barátom – szólt a dzsinn –, azt hallom, hogy egy szemernyit sem akarsz dolgozni, mikor olyan vadonatúj még a világ?!

– Púp! – szólt a teve.

A dzsinn leült, kezére hajtotta az állát, és egy nagy bűvölésen gondolkozott, mialatt a teve folyton nézegette magát a pocso-lyában.

– Külön munkát okoztál hétfő reggel óta három barátomnak, mivel olyan átkozottul lusta teremtés vagy – szólt a dzsinn; és tovább gondolkozott a bűvölésen, állát kezére támasztva.

– Púp! – szólt a teve.

– Én bizony a te helyedben nem mondanám ezt többé – szólt a dzsinn –, egyszer csak meg találják sokallni. Hallod-e, te bugy- borékoló barátom, azt akarom, hogy te is dolgozzál.

A teve újra csak így szólt:

– Púp!

De jóformán ki sem mondatta még, mikor egyszerre csak azt látja, hogy a háta, amelyre rettentően büszke volt, elkezd dagadni, dagadozni, és nagy, vastag, ingó púppá dagad.

– Látod-e? – szólt a dzsinn. – Ez a te tulajdon púpod, amelyet lustálkodással szerzettél becses személyednek. Ma csütörtök van, és te hétfő reggel óta, amikor a munka megkezdődött, nem dolgoztál semmit. Most eredj dolgozni!

– Hogy menjek? – szólt a teve. – Ezzel a púppal a hátamon?

– Ez szándékosan termett a hátadon – szólt a dzsinn –, mivel három napot ellustálkodtál. Ezentúl fogsz tudni dolgozni három álló napig egyfolytában ennivaló nélkül; mivel elélhetsz púpod- ból; és eszedbe ne jusson soha azt mondani, hogy én nem tettem semmit az érdekedben! Gyere ki a sivatagból, eredj el a három barátomhoz, és viselkedj illedelmesen, te púpos!

És a teve belenyugodott a púpjába, és fölkereste púpostul a három barátját. És e naptól fogva mind a mai napig békén hord-ja púpját a teve. De azt a három napot, amit a világ lelegején el- lustálkodott, sohasem pótolta ki, és sohasem tudta megtanulni, hogyan kell illedelmesen viselkedni.

Rudyard Kipling

Fordította: Mikes Lajos

Röptében fényképezett, villámgyorsan iszkolt

A valaha legyártott leggyorsabb repülőgép az SR-71-es, a Feketerigó

Talán csak a színe miatt kapta a gép a szépen éneklő, de lassan repülő madár nevét. Igaz, feketének valóban fekete volt, de kötve hisszük, hogy énekel. De hogy repült mint az üldözött villám, az biztos. Mint ahogy az is köztudott, hogy a gép történetét nyilvánvaló túlzások és gyanús ellentmondások szövik át még ma is.

Az amerikaiak a Lockheed SR-71 Blackbird nagy hatótávolságú stratégiai felderítő repülőgépet 1964-ben mutatták be, élesben 1966-ban lépett fel, és 1999-ben nyugdíjazták. Csakhogy azt megelőzően évekig nem szerepeltették. Gyorsasági csúcseit azonban azóta sem döntötte meg egyetlen repülőgép sem.

Az SR-71-esről az a hír járja, hogy huszonöt éves pályafutása során egyszer sem érte rakétatalálat. Ez igaz, és ebben a szakmát mind profi, mind amatőr szinten ismerők egyetértenek. A gépre kilőtt rakéták számával kapcsolatban viszont élénk szópárbaj alakult ki a közösségi oldalakon. A tények képlékeny értelmezésére, valamint a túlzásra hajlamos szerzők szerint 4000 rakétát lőttek ki rá, és egy sem talált. Jól hangzik. Csakhogy a szakma hozzáértői csípőből tüzelve kérdeztek vissza: mikor, hol és kicsoda lőtte ki rá ezt a 4000 rakétát, és miféleké voltak azok? Mert nem mindegy, hogy a haditechnika legújabb sikolyát képező csodaszervezet, vagy valami csotrogányt lőttek fel rá. Ebbe a vitába ne bocsátkozunk, maradjunk a ténynél, mely szerint bármennyi és bármilyen rakétáról volt is szó, egyik sem talált. Mert az SR-71-es tényleg nagyon gyors volt. De mennyi az ennyi?

Csúcssebessége (állítólag) 4287 kilométer volt óránként, ez másodpercenként 1,2 kilométert jelent. Tehát gyorsabb volt mint a léghárítás rakétái.

Bizonyos források szerint ez a gép tartja a magassági repülés csúcstát is, ez azonban téves adat, ezért nem foglalkozunk vele. Az is téves, hogy a lopakodó (láthatatlan) repülőgépek elődjének számít, mert a radarok nehezen észlelik. A szóban forgó repülőgépet ugyanis a radarok meglehetősen könnyen észlelték. Csakhogy mire utánaeredtek, addigra bottal üthették a nyomát. Foglalkozunk egy kicsit ezzel a félelmetes gyorsasággal!

A hivatalos adatok szerint a gép sebessége 3,4 Mach volt. Mach-számmal fejezzük ki, milyen gyorsan halad egy test a helyi hangsebességhez képest. Ez a gép tehát 3,4-szer volt gyorsabb a hangnál. Akadtak olyanok, akiknek ez sem volt elég, ezért a szövegekben 3,6–4,1, sőt 5 Machot is emlegetnek. A hozzáértők szerint dilatlansok túlzásáról van szó.

Persze, nemcsak a hajtóművei voltak csodára képesek. Hat csodakamerával fotózta a földet, képes volt az ellenséges kommunikáció lehallgatására, valamint a radarjelek megzavarására is. Állítólag...

A navigációs rendszeréről – ez mutatta, merre járnak – az a hír járta, hogy napsütésben is képes volt 61 csillagot bemérni az égen, hiszen abban az időben még nem volt GPS.

A masina megépítése meglehetősen nehézkes volt, hiszen törzséhez a titán nevű fém kellett, amely rendkívül könnyű, de a legjobb acélnál is szilárdabb meg rugalmasabb. Csakhogy Amerikában nem terem titán, ezért kerülőúton, álcázott cégeken keresztül éppen az ellenségnek számító Szovjetuniótól szereztek be. Ez a titánt azonban a jól értesültek szerint a magyarországi timföldből nyerte ki a „testvéri Szovjetunió” ipara.

A SR-71-hez rengeteg érdekesség fűződik. Ezek egyike, hogy törzse a nagy sebesség miatt akár 500 Celsius-fokig felhevült,

és a borítólemezek hőtágulása veszélyessé vált. Ezért a gépet úgy szerkesztették meg, hogy a lemezek között hézagokat hagytak, amelyek táguláskor zárultak össze. Ennek az volt a következménye, hogy hideg állapotban üzemanyagtartályai eresztősek voltak. Olyanok, mint a tavasszal vízre helyezett kiszáradt facsónak. Éppen ezért a repülőt csak annyi üzemanyaggal látták el, amennyi a felszálláshoz kellett, aztán a levegőben feltankolták. Ez a légi sárkány állítólag 8000 liter üzemanyagot volt képes elnyelni. Hogy a földön nehegy tűz keletkezzen felszállásakor, nehezen gyulladó, gyufával meg nem gyújtható üzemanyagot kotyvasztottak.

Ez a masina eszeveszettül drága mulatság volt. Nemcsak előállítás, hanem üzemeltetése is. Ezért mindössze 32 darab készült belőle. Pilótái különösen kiképzett fickók voltak, és a jelentkezőket jobban megrostálták, mint az úrhajósokat, összesen 150-et képeztek ki.

Egyesek szerint túlzás, hogy a Blackbird kamerái 25 kilométeres magasságból, 3200 kilométeres óránkénti sebességgel haladva képesek voltak úgy lefényképezni egy autót, hogy annak olvasható legyen a rendszáma. A gép pártolói meg bírálói között egyik-másik közösségi oldalon a vita már szinte anyázássá fajult, ezért a moderátor lezárta a vitát. Mi is ezt tesszük.

Jelige: Szomorú tavasz

Kedves Bizalmas sorok!

Nyolcadikos, kitűnő tanuló vagyok. A gondom, ami miatt tanácsot kérek tőled, a barátnőmmel kapcsolatos. A legjobb barátnőről van szó, akivel egészen kicsi korunk óta együtt vagyok jóban-rosszban. Nagyon szép lány, bolondulnak érte a fiúk, különösen amióta nyolcadikosok lettünk. Engem viszont észre sem vesznek. Ezzel eleinte nem volt gondom, sőt örültem neki, hogy sikere van a fiúknál, de most már nagyon zavar az, hogy rólam tudomást se vesznek, emiatt boldogtalan vagyok. A barátnőm magas, jól öltözik, én viszont olyan farmeres típus vagyok, inkább sportosan öltözködök. Volt már, hogy amikor együtt kellett volna mennünk valahova, azt hazudtam, hogy beteg vagyok, és inkább otthon maradtam, csak hogy ne nézzem, hogyan rajongják körül. Most is, amióta nincs suli, és otthon vagyunk, rengeteg hívása van, ír nekik, széles körű kapcsolata van több közösségi oldalon is. Már arra is gondoltam, hogy talán jó lenne kilépni az árnyékából, szakítani vele, nem barátkozni többé, és inkább új társaságot keresni magamnak, ahol én is kifejezésre juthatok. Félek, hogy miatta sosem vesznek észre a fiúk, mert mindig csak őt nézik. Mit tegyek, hogy engem is észrevegyenek, és érdekes legyen számukra?

Válasz:

Kedves Szomorú tavasz! Úgy gondolom, hogy ezzel a jeligével nagyon sokunk érzéseire rátappintottál, mert számos olyan dolog történik körülöttünk, ami lehangolóvá teszi az idei tavaszt, de remélem, hogy javulnak majd az érzéseink a nyár eléréseivel, amikor túl leszünk a bezártságon, és amennyire csak lehet, visszatérhetünk a régi kerékvágásba. Valóban nagyon nyomasztó érzés valakinek az árnyékában lenni, annak ellenére, hogy ez néha jól jöhet. A nyomasztó érzést, a boldogtalanságot a zöld szemű sárkány, a féltékenység ébreszti benned. És cselekvésre is kényszerít téged. Pontosabban, majd cselekedni fogsz, amikor a zárlatot feloldják, és újra élőben is barátkozhatsz, találkozhatsz a társaiddal. Gondolj arra, hogy minden rosszban van valami jó! Pl. ha körülzsongják a fiúk, te sem vagy sosem egyedül, mindig van társaságod. Nem kellene megszakítanod ezt a hosszantartó barátságot, ami ennyi évig mindkettőtöknek megfelelt, kitöltött benneteket. Azonban tehetsz lépéseket annak érdekében, hogy jobban érezd magadat a saját bőrödben. Aktivizálhatod magadat, és bővítheted a baráti körödet, mellyel kapcsolatban vagy a barátnőd nélkül is, és amint lehet, szórakozni is eljárhatsz velük is, és a barátnőddel is. A barátnődet továbbra is szeretheted, mert jó barátnőd, de azért nem kell vele minden percedet együtt tölteni. Önálló akcióként iratkozz be valamilyen sportra, rekreációra, nyelv- vagy táncanfolyamra. Ha módod van rá, jelentkezz valamelyik nyári táborba (már ha lesznek táborok az idén), ahol bővítheted érdeklődési és ismeretségi körödet, ahol új emberekkel ismerkedhetsz, közben pedig tanulsz valamit, és jól szórakozol.

Vigasztalásul: jusson eszedbe, hogy a szépség mulandó. Ahhoz, hogy valakit igazából megszeressünk, meg kell jól ismerünk. Engedd, hogy mások is megismerjenek, ezért barátkozzál másokkal is.

Jelige: Baby

Kedves Bizi!

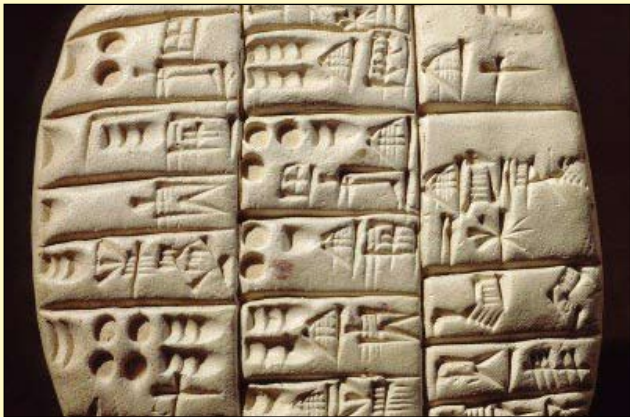
Hetedikes tini vagyok, tinigondokkal, amelyek igencsak megnehezítik az életemet. Még ha tinigondok is, számomra nagyon égetőek. Nem tudok mit kezdeni azzal a fiúval, akibe már jó ideje szerelmes vagyok. 3 évvel idősebb nálam, mindenkinek nagyon szimpatikus, mert szereti a társaságot, jókat lehet vele beszélgetni. Néhány hónapja ismerkedtünk meg, és mivel együtt járunk táncra, aránylag gyakran találkozunk. Vagyis találkoztunk! A problémám az, hogy bármennyire is igyekszek, a részéről nem történik semmi. Vigasztaló, hogy senki iránt sem mutat semmit, szégyellős típusnak tűnik, hiába bolondulnak utána a lányok, észre sem veszi őket. Velem mindig kedves volt, jókat beszélgettünk. Szerintem ha nem érezné jól magát a társaságomban, biztos, hogy nem beszélgetne velem, és nem vitt volna haza motoron tánc után. Mit csinálhatnék, hogy megtegye az első lépést? Én nem szeretnék erőszakosnak tűnni. Kérlek, segíts!

Válasz:

Először is ki kell várnod, hogy véget érjen a járványveszély és a kijárási tilalom. Ezért türelmesnek kell lenned vele is és önmagaddal is. Adjál neki időt és teret, hogy beérjen benne a bátorság és a tettekésség. Én úgy látom, hogy a fiú nagyon is sok lépést megtett már, veled sokat beszélget, és még haza is vitt a motorján. A leveledből kitűnik, hogy ezt másokkal nem tette meg. Jelezd neki, hogy jól érezd magadat a társaságában, úgy, ahogyan eddig is tetted. Lépéseket te is tehetsz, még hozzá olyan formában, hogy a kapcsolatot valamilyen közösségi oldal segítségével tartsd fenn, csak hogy ne felejtse el téged. A többi sajnos a jövő titka!

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

Az írás kezdete

Az első írásrendszert a sumerok teremtették meg Mezopotámiában Kr. e. 3200 körül. A kereskedőknek könnyelniük kellett a kereskedelmi forgalmat, és meg kellett őrizniük a számlákat. Lassanként az írás rögzített minden sumer szót, ezzel lehetővé téve az emlékek, gondolatok fennmaradását. A kereskedők áruikkal együtt egy teniszlabda nagyságú agyaggolyót is küldtek. Ez az üreges golyó belül annyi, „kalkulinak” nevezett zsetont tartalmazott, ahány áru volt a küldeményben. Ha például egy nyáj tíz juhból állt, akkor tíz kis kerek zsetont tettek az agyaggolyóba. Megérkezésükre a golyót feltörték, és megszámozták a kalkulikat. Később a sumerok a golyó tartalmára utaló jeleket karcoltak az agyagba. Ezzel megszületett az írás. A zsetonokra már nem volt szükség, a golyóból pedig agyagtábla lett. Az első sumer írásjelek tárgyakat ábrázoltak leegyszerűsített formában. A századok során a képjelek betűket vagy szótagokat jelöltek. Ettől kezdve a sumer írást más nyelvek, például az akkád leírásához is fel lehetett használni. Ékirásnak nevezzük a sumerok írásmódját. A jellegzetes vonásokról kapta a nevét. Valójában a jelek többé-kevésbé szög alakúvá egyszerűsödtek.

SZÓLÁSMAGYARÁZAT

Mátyás lustája

A nagyon lusta emberre mondják, hogy Mátyás lustája. A szólás abból az adomából ered, amely szerint Mátyás király egyszer tréfás kedvében összekerestette országa három leglustább emberét. Adott nekik egy házat, hogy ott kedvükre kilustálkodhassák magukat. A házban egyszer tűz ütött ki. Már bent is javában csapkodtak a lángok, amikor az egyik megszólalt: „Talán mégis el kellene innen menni!” A másik csak vállat vont, mondván: „Majd elvitet bennünket a király, ha szüksége lesz ránk.” Végre a harmadik méltatlankodva letorkolta őket: „Ugyan, hogy nem restellitek beszéddel farsztani magatokat?”

Mondani sem kell, mindhárman bent égtek a házban. Azóta is úgy él a magyar köztudatban, hogy a leghíresebb lusták, akik még arra is restek voltak, hogy saját életüket megmentseék, Mátyás király lustái voltak.

A szelfi eredete

Manapság szinte mindenki tisztában van a szelfi (selfie) fogalmával. De vajon miért olyan fontos számunkra önmagunk dokumentálása? Honnan ered ez az ötlet?

Térjünk vissza a legnagyobb festők korába. Rembrandt és Van Gogh ugyanis számos „szelfit” készített, persze ecset segítségével. Számukra az önarckép teljesen az önkifejezésről szólt, és hatalmas, máig fennálló művészeti értéket hordoztak.

Rembrandt önarcképe

II. Miklós orosz cár legfiatalabb lánya, Anasztázia 1913-ban elkészítette első szelfijét egy Kodak Brownie használatával.

Továbbhaladva észrevehetjük, hogy a katonák például szívesen küldtek haza magukról készült képet, testi-lelki épességüket jelezve családjuknak.

Önarckép borotválkozás közben 1915-ből

Miért is készítünk szelfit?

– Bizony, egy-egy önarckép tényleg tud művészi értéket is képviselni, amikor nemcsak a reklám miatt készül, hanem komoly munka van benne. Ehhez kapcsolódóan készült az a videó is, melyen 19 fiatal művész videós szelfijeit mutatják be a közönségnek, elnevezése pedig National Selfie Gallery lett. Tehát egy kiállítás készült, amelynek célja a szervezők szerint, hogy megmutassák: az önarckép az egyik legdemokratikusabb kreatív médium.

(Források: socialdaily.com, offline.hu, közepsuli.hu)

Vigyázz!

Sokan beleesnek abba a hibába, hogy az egész életük arról szól, ki és hogyan reagál arra, amit kitesznek. A helyzet sok amerikai fiatalnál már annyira elfajult, hogy önértékelési zavarokat okoz, és orvoshoz kell fordulniuk.

Semmivel sem vagy több vagy kevesebb, ha nem a közösségi oldalak világában élsz, és akkor sem, ha nem raksz ki magadról minden nap egy képet.

Megelevenedő rajzfilmhősök

Talán a nyáron jön a Mulan

Az elmúlt években számos rajzfilmből készült élő szereplős változat. Egyre több Disney-alkotás is ilyen módon tér vissza a mozikba, nemrég azt lehetett olvasni, hogy fontolóra vették a Hercules megfilmesítését is. A koronajárvány azonban jól be kavart a filmkészítők terveibe is. Az

Mulan

1998-ban bemutatott Mulan egy ősi kínai legendát elevenít fel. A rajzfilm nagy sikerre tett szert, és tíz évre rá tervbe vették az élő szereplős film elkészítését is. A megvalósítása viszont egyre csak tolódot, mígnem 2017-ben az új-zélandi Niki Carót kérték fel a rendezésére. A forgatás 2018-ban kezdődött el. A címszerepet ezer jelentkező közül végül Liu Yifei kapta meg, a főszereplők között pedig helyet kapott Donnie Yen, Jason Scott Lee, Jet Li és Rosalind Chao is. A film az idén márciusra elkészült, 27-én be is mutatták volna, de a járványügyi intézkedések miatt erre nem került sor. Egyelőre nyárra halasztották, az új premier dátumot július 24-ére tették.

Jövőre landolhat a csillagkutya

A Lilo és Stitch – A csillagkutya című rajzfilmet 2002-ben mutatták be, és szintén nagy sikerre tett szert. A története szerint egy távoli bolygón különös kis teremtményt alkotnak meg, a Galaktikus Szövetség viszont száműzi őt. A leginkább kutyára hasonlító lény a Földön talál új otthonra, mégpedig Hawaii, egy Lilo nevű kislánynál, akivel folyton bajba keverednek. A galaktikus üldözők azonban rábukkannak a csillagkutya, és ez újabb bonyodalmakat eredményez. A Lilo és Stitch megfilmesítésének terve 2018-ban vált bizonyossá. Az alkotás az élő szereplős változat és a számítógépes animáció keveréke lenne. Forgatását erre az évre tették, nem tudni viszont,

A csillagkutya (Lilo és Stitch)

hogy a koronajárvány mennyiben lassítja le a készítését. Eredetileg a jövő évre tervezték a bemutatót. A csillagkutya Boris Kiselički vajdasági születésű, Berlinben tevékenykedő művészt is megihlette, aki be is mutatta, hogyan látja ő a fura úri figurát.

Várható A kis hableány is

A kis hableány

Az elmúlt években arról is lehetett olvasni, hogy megfilmesítik A kis hableányt, miután az 1989-ben bemutatott rajzfilm sokak kedvence lett. A rendezésre 2018-ban Rob Marshallt kérték fel. Lassan érkeznek a vélhető szereplőgárdáról is. Egyelőre úgy áll, hogy Arielt, a kis hableányt, a megrajzolt karakterre nem igazán hasonlító, sokak szerint mégis jó választásnak tűnő Halle Bailey alakítja majd. Halle Bailey zenei körökben sem ismeretlen, testvérével megalakították a Chloe x Halle R&B duót, és együttműködtek Beyoncéval is. Erik herceg szerepére állítólag Harry Stylest szemelték ki, de ő nem vállalta, így úgy tudni, hogy végül Jonah Hauer-Kingre esett a választás, a gonosz Ursula kapcsán pedig **Melissa McCarthy** neve röp-pent fel. Habár A kis hableány bemutatóját szintén jövőre tervezték, a járvány miatt egyelőre felfüggesztették a készítését.

Összeállította: L. M.

Találd ki!

A csíkszeredai Okos Zsuzsanna gyűjtéséből válogattunk. Ti pedig találjátok ki a helyes választ a kérdésekre:

- Melyik ács tud a legjobban főzni?
- Melyik Ágnestől fél legjobban a vasorrú bába?
- Melyik az a leves, amit senki sem szeret?
- Melyik disznót nem érdemes simogatni?
- Melyik padlásra nem lehet létrával felmászni?
- Melyik úton nem járnak gyalog az emberek?
- Melyik ár átlátszó?
- Melyik tó szereti a gyerekeket?
- Melyik ember viszi iskolába a gyerekeket?
- Melyik a legdrágább üst?
- Melyik ló aranyos?
- Melyik kos szeret tanulni?
- Melyik úr szokott egerészni?

Egy kis eszperente

Az eszperente nyelv neves íróink kedvenc szórakozása volt. Csak egyetlen magánhangzót használtak, ez pedig, mint tudjátok, az e volt. Az alábbi, eszperente módon megfogalmazott jelentéseket próbáld egy szóba tömöríteni!

**mellette melegedsz telente
kellemetlen kevert szer, melyet beteg vesz be
szerkezet, mely reggel csengetve felkelt
mennycseppek ellen felemelt nyeles, feszes, lepellel
fedett szerkezet
rejtelmes jelek, melyeket meg kell fejtened**

KVÍZ

- Melyik szervünk termeli az inzulint?
hasnyálmirigy máj pajzsmirigy
- Melyik állat tetteti magát halottnak vészhelyzetben?
oposszum ugróegér gekkó
- Hogy hívják a moszatok és a gombák hasznos együttéléséből létrejövő növényi telepet?
zuzmó alga moha
- Melyik gázlomadár az alábbiak közül?
sólyom gulipán ölyv
- Melyik állat hívja a gácsér?
páva kacsa gyöngytyúk

SZÓLÁSMAGYARÁZAT

Krokodilkönnyeket hullat

Arra az emberre szoktuk mondani, akinek nem igazi fájdalomból fakadnak a könnyei, hanem csak színleli a bánatot, részvétet. Szólásunk úgynevezett tükörfelfejtés, vagyis idegen nyelvből szóról szóra lefordított szókapcsolat. Pontos megfelelője van a latinban, a németben, az angolban, a franciában és még számos nyelvben. A magyarban a kifejezés nem is olyan régen, valószínűleg a 19. században honosodott meg. Egy ebből az időből származó francia monda alapján tudjuk, hogy a krokodilkönnyek eredetileg ravasz lépre csalás eszközeként éltek az emberek tudatában, és csak azután váltak a képmutatás jelképévé, amikor a fent említett mondának olyan változata terjedt el, amelyben a krokodilok áldozatuk elfogyasztása előtt ejtenek hamis, tettetett könnyeket.

Játsszunk szóláncot!

Ennek a játéknak sok változata van. A lényeg az, hogy mindenkinek egy szót kell mondania/írnia bizonyos szabály szerint.

1. Kiválasztunk egy hangot/betűt, és az ezzel kezdődő szavakat kell gyűjteni. Lehet szűkíteni a kört, például csak főneveket, élőlényeket, híres embereket, földrajzi neveket stb. lehet mondani. (Ország-város játék)
2. A kiválasztott hanggal/betűvel végződjön a szó.
3. Amelyik betűvel végződik a szó, azzal kezdődjön a következő.
4. Minden szóban kétszer forduljon elő a kiválasztott betű.
5. Érdekes betűkapcsolatok gyűjtése. Például a szó közepén legyen „rf”: karfiol, férfi, morfium stb.

Nincs panda ezen a fotón ... vagy mégis?

(Megoldás:
Találd ki! – szakács, mágnés, nyakleves, sündiszno, szájpada, Tejt, pohár, tanító, szepitember, ezüst, fülbevaló, okos, kandúr
Egy kis eszperente – kályha, orvosság, ébresztőóra, esernyő, fej-törő
Nincs panda... – bal oldalon, függőlegesen nézve a második sorban, a kép közepé táján keresd a pandát
Kvíz – hasnyálmirigy, oposszum, zuzmó, gulipán, kacsa)

HOGY HÍVJÁK ...

www.vicarijebokasoi.hu

- A japán titkáró? - Icuca Magacuki
- A kopasz japánt? - Hayasima
- A vámpírok adminisztrátorát? - Vérelszámoló
- A szexmániás medvét? - Cicimackó
- Az V. kerület orvosát? - Dr. Oelker
- A csikos tehenet? - Tigriska
- A szikkadt falubelit? - Szárazföldi
- A hortobágyi rendőr kutyáját? - Pulice
- A kakukk drogját? - Kakukkfü
- A borostás papot? - Szörzetes
- Az ukrán horgászt? - Nedumáj Pontyienko
- Hogy hívják a lassú postást? - Levéltetű
- Hogy hívják Maci Lacit nagykorában? - Medve László
- Hogy hívják a fáradt zselét? - Üldögél.
- Hogy hívják a tréfás kávéfőzőt? - Mokkaester

Autós

- Négy elefánt autózni indul. Melyik fog vezetni?
- Amelyiknek van jogosítványa.

Kígyófajta

- Ha egy kígyó kegyetlenül káromkodik, milyen fajta lehet?
- Mérges.

Strandon

- Fürödni indul az egér és az elefánt. Az egér nem találja a fürdőnadrágját.
- Mondd, komám - szól az elefántnak - , nem te húztad fel a fürdőnadrágomat?

Bocsánat!

- Az egér rálép az elefánt lábára:
- Ó, pardon, ezer bocsánat! - rebegi ijedten.
- Nem tesz semmit! - szól az elefánt.
- Hisz fordítva is történhetett volna!

Megmondta!

- Egy szakadék fölötti gyenge fahídra egyszerre lép rá egy elefánt és egy bolha. A súly alatt a hid letörik, s az elefánt és a bolha a szakadékba zuhan. Lent fájdalommal megszólal az elefánt:
- Nem megmondtam, hogy egyenként menjünk át?

Jövő

- Már megint nem készültél! Mondd, mire akarsz alapozni a jövődet?
- Egy lottó-telitalálatra!!!

Alma-matek

- Jancsi, neked van 8 almád, és a testvéredtől elveszel még 8-at, mi lesz az eredmény?
- Veszekedés, tanító néni!

Szófogadó

- Miért az ablakon keresztül jársz be a házba?
- Anya azt mondta, hogy ha rossz jegyem lesz, át ne lépjem a küszöböt!

Jó falat

- Két béka napozik a strand szélén. Így az egyik:
- Nézd, komám, milyen jó falat!
- Melyik? - kérdi ártatlan képpel a másik.
- A lány vagy a szúnyog, ami rajta van?

Tűlbuzgó hivatalnok

- Az állatkert igazgatója telefonál a talált tárgyak hivatalába:
- Megszökött az egyik elefántunk!
- Különleges ismertetőjegye van?
- kérdezi a lelkiismeretes hivatalnok.

Okos kecskék

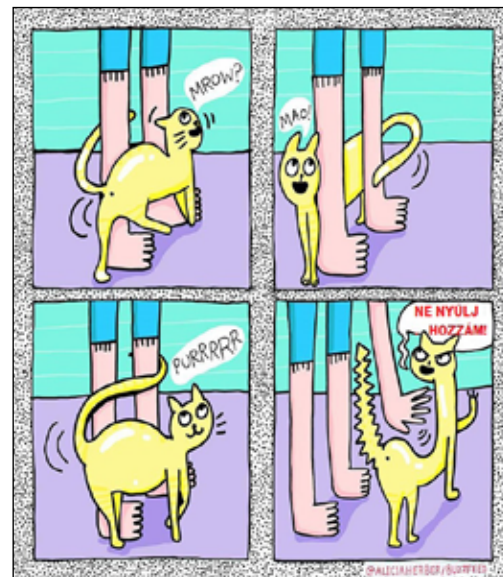
- Két kecske betéved a moziba. Ott találnak egy tekerics filmet, és az egyik meg- eszi.
- Milyen volt? - kérdezi a másik kecske.
- Jó, de a regény sokkal jobb volt!

Sikeres fellépés

- A kis szúnyog életében először repül ki. Hazaérve megkérdezi tőle az öreg szúnyog:
- Nos, hogy sikerült az első kirándulás?
- A kis szúnyog vidáman mondja:
- Jól! Amikor berepültem egy lakásba, mindenki tapsolni kezdett!

Légyszöveg

- Két légy dumál. Azt mondja az egyik:
- Mégis ostobák az emberek.
- Miért? - kérdezi a másik.
- Mert ügyel-bajjal felépítik a szobára a plafont, mégis a földön járnak.

Cin-cin

- Az egér és az elefánt egy szobrot nézeget.
- Cin-cin - mondja az egér. Mire az elefánt:
- Az ördögöt cin! Ez a szobor bronzból készült!

Jó állás

- Nagyszerű állásom van egy étteremben - mondja a teknősbéka. - Reggelként megfürdöm egy fazék vízben, és délben a fürdővizemet levesként felszolgálják!

Skót fociedző

- A skót labdarúgóedző büszkén nyilatkozik az újságíróknak:
- Az idén jelentősen kibővítjük a stadionunk öltözőjét!
- Valóban? - érdeklődnek az újságírók.
- Igen. Körös-körül levakarjuk a falról a tapétát!

Csak hegedül

- A skót származású sikeres hegedűművész így dicsekszik az apjának:
- Képzeld, apám, külföldön már ezer dollárt is kapok egy-egy föllépésért. Tudod, mi az? Húronként 250 dollár!
- Látod, fiam, csak most sajnálom igazán, hogy nem hárfázni taníttattalak!

Ügyes szakácsnő

- Nem ízlik az ebéd, drágám? Pedig szakácskönyvből csináltam!
- Hát, kedvesem, igazán megpróbálkozhatnál a belső lapokkal! A fedele egy kicsit ragós volt.

Bár nem szeretem ezt a szót, megszámj volt ilyen kifejezést használnom. Nem tudom ugyanis, hogyan mondják máshogy, amikor egy fiú és egy lány nézi egymást. Mert, hogy valami ilyesmi történt köztem és Ádám között, az biztos. Onnan kell kezdenünk, hogy nekem régebben volt egy furcsa szokásom. Azzal a fiúval, aki tetszett, úgy csináltam, mintha nem venném észre, soha nem is néztem felé. Ennek talán az volt az oka, hogy nem akartam világgá kürtölni, ha tetszett nekem valaki, de lehet, hogy egészen más. Magam sem tudom pontosan megmagyarázni, miért viselkedtem így. Sok helyen olvastam már a szemezésről, többek között a Bizalmas sorokban is (régebben ez volt a kedvenc rovatom, mostanában inkább az Iránytűt követem). Viszont soha nem jutott eszembe, hogy alkalmazzam a gyakorlatban. Mikor azonban Ádámot az osztályfőnök elé ültette, semiképp sem bírtam elkerülni, hogy néha felé

Jusztika igazsága

Szemezés

ne tévedjen a tekintetem. Idővel megszoktam, hogy rápillantatok, és lassan egyre gyakrabban tettem meg ezt. Bizonytalanul, de megtettem. Egy nap azután... Ádámot elültették máshová. Szomorú voltam? Magam sem tudom. A lényeg, hogy másnap megtörtént az a valami, amire álmomban sem gondoltam volna. Éppen Kittivel beszélgettem, és az egyik nevetésrohama közben máshová tévedt a tekintetem. Pontosabban a harmadik padosor vége felé, ahol Ádám helye van, és akkor... Találkoztam a tekintetünk. Az enyém meg Ádámé. Úgy éreztem magam, mint akit áramütés ért. Csak egy pillanatig tartott. Viszont nekem ez is elég volt. Egyből kikövetkeztettem, hogy ő már előtte is engem figyelt, ugyanis nem úgy vettem észre, mintha véletlenül nézett volna

rám. Ez a felvetésem később megerősítést nyert, ugyanis többször is sikerült a nap folyamán elkapnom Ádám egy-egy rámvetett pillantását. Furcsán éreztem magam ezektől a tekintetektől. Sőt, csaknem kényelmetlenül. Éreztem, hogy nehéz lenne beszélnem erről bárkinek is. Otthon azért elmondtam anyának, mert neki általában mindent el szoktam mesélni, de (valljuk be) kisé nehezemre esett. Ezekről a szerelmes dolgokról még neki is nehéz beszélnem, pedig benne feltétel nélkül megbízok. (Ha egyáltalán bízhat az ember valakiben feltétlenül.) No, mindegy. Már úgy is túl sokat rágódtam ezeken a dolgokon. Ha legalább írna nekem valaki! De még nem kaptam egy levelet se. Számítok rátok, barátaim, ne hagyjatok cserben! Az e-mail-címemre várom fiúk és lányok tanácsait, véleményeit egyaránt: jusztikamegmondja@gmail.com. Addig is, viszontlátásra a következő kalandig. Na, sziasztok!

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Az előző nyereményjátékunkban szereplő állat neve: kis páncélos egér. A helyes megfejtést beküldők közül ezúttal a temerini Bakos Orsolya, a Kókai Imre iskola 7. osztályosa részesül könyvjutalomban.

Most lássuk az újabb feladványt!

Barry egy aranyos Gloster kanári, melynek tökéletes frizúrája mindenkit magával ragadott az elmúlt napokban az interneten.

– Én vagyok a frufus madár – áll az elbűvölő tollas jószág Instagram-oldalán, amit már több mint háromezren követnek.

A Gloster fajú kanárik esetében vadon élő példánnyal nem lehet találkozni,

a faj az évtizedeken át tartó tenyésztés és keresztezések eredményeként született meg. Kétfajta Gloster kanári létezik: az általános, amely apró tollakkal rendelkezik a fejtetőn, és a koronás, amin bóbíta fityeg.

Kérdésünk pedig az lenne, hogy vajon melyik csoportba tartozik Barry? A válasz valószínűleg ezúttal nem okoz nektek nagy fejtörést. ☺

A helyes választ legkésőbb május 14-éig küldjétek el címünkre. Levélcímünk: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad. A választ elküldhetitek a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címünkre is. A nevetek mellett írjátok meg az iskolátok nevét, az osztályt és a laccímeket.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
82+79(02.053.2)
ISSN 0350-9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Igazgató: Ökrész Rozália ■ Főszerkesztő: Varjú Márta ■ Felelős szerkesztő: Török Erna ■ Grafikai szerkesztő: Buzás Mihály ■ Lektor: Tóth Eszter
■ Állandó munkatársak: Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Major Evelin, Nagy Magdolna ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belöldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készült a Magyar Szó Lapkiadó Kft. Nyomdájában, Újvideken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs